

Az élelmiszeruzsora letörése felé.

(Saját tudósítónktól.) Régen várt a polgárság olyan nagy érdeklődéssel közgyűlési határozatot, mint ma. Másodszor került a szeptemberi közgyűlésen a törvényhatósági bizottsági tagok elé a drágaság égető problémája. Az első indítványok és az első határozat óta hónapok teltek el. A helyzet azóta rosszabbodott. A már megállapított rendszabályok egyre inkább bizonyultak elégteleneknek, a hatóság is tudatában volt annak, ami alatt a közönség keservesen nyögött: a drágaság a legtöbb élelmicikknél uzsorává fajult.

Ez ellen meg kellett védeni a városi polgárságot és ennek a célnak szolgálatában két terv állott a közgyűlés előtt. Az egyik a tanácsé, amely az árak újból való maximálásával, a rekvirálás jogának a kormánytól való sürgős megkérésével, 600 sertés vásárlásával és azzal kívánt a bajon segíteni, hogy a katonaságnál kieszközli, hogy szükségleteit ne a helyi piacon szerezze be. Ez az intézkedés csak egyik, talán nem is jelentékenyebb része annak az indítványnak, amelyet tizenegy közgyűlési tag nyújtott be a közgyűléshez és amely szemben állt a tanács javaslatával.

Az indítvány létrejövételében — örömmel és büszkeséggel valljuk — jelentékeny része van a *Délmagyarország*-nak is. Látván a közügyek szolgálatában kifejtett fáradtságos és szorgos munkánkat, mint annyian mások, dr. Krausz József is bennünket keresett fel ideákkal szolgáló, ép azért sok másnál értékesebb cikkével. A szerkesztőség helyiségében tárgyaltuk meg vele az édesem kezdeményezővel, az akció további részleteit. A szegedi közélet legkiválóbbjaiból sikerült az eszmének híveket szerezni, akiknek tanácskozása alapján született meg az indítvány abban a formában, ahogy a közgyűlés elé került.

Mint ahogy az indítványból határozat lett, a drágaság leküzdésére a hatóság mindazokat az intézkedéseket foganatosítani fogja, amelyek az indítványban foglaltaknak és amelyek alább következő tudósításunkban részletesen foglaltaknak. Ezek az intézkedések bizonyára gyors egymásutánban fognak bekövetkezni, a közönségnek tehát minden oka megvan arra, hogy most már türelemmel és bizalommal várjon. Csak rövid időről van szó.

Az indítvány körül majd három óráig tartó vita keletkezett, amely sok részletében fölülte nivós volt. *Wimmer* Fülöp ma annál is erősebb és okosabb volt, mint amilyen szokott lenni. *Szalay* József főkapitány kedvesen és tartalmasan diskurált bár a tanács javaslata megbukott, ő győzött. Fölszóltak még többen és bizonyára szerettek volna még sokan beszélni, talán mindenki, aki érezte vagy látta a termelők rémuralmát a piacon. Persze a tanyavilág is fölvonult és szónokolt, de nem annyira a tárgyhoz, mint a paraszt természetrajzához szolgáltatott adatokat.

És hogy a krónika teljes legyen, ne felejtsük el följegyezni, hogy a városatyák meglehetősen számban voltak jelen és hogy a hallgatóság sokaságában, a középső karzatot a mindig buzgón dolgozó és energikusan harcoló feministák töltötték meg.

Dr. *Cicatricis* Lajos főispán nyitotta meg a közgyűlést. Bejelentette, hogy a tárgysorozat egy póttárggyal bővült és pedig a tanácsi

előterjesztéssel a város lisztszükségletének biztosítására. *Rack* Lipót felolvasta a polgármester havi jelentését, amelyet a közgyűlés egyhangulag tudomásul vett.

Mihalovits Dezső interpellációira adott válaszokat a közgyűlés egyhangulag tudomásul vette.

(Javaslatok a drágaság leküzdésére.)

Az interpellációk tudomásul vétele után dr. *Szalay* József dr. *Krausz* József és társai által a drágaság leküzdése ellen beadott indítványt olvasta fel, amely a következő:

1. Mondja ki a közgyűlés a város egész területére kiterjedő hatállyal a kivíteli tilalmat. Hogy határozatának minél előbb és minél biztosabban megszerezhesse a kormányhatósági jóváhagyást, kérje fel a közgyűlés a főispán urat, hogy a városi hatóság és képviselőinek a közgyűlés legalább negyven tagjának élén jelenjen meg a közgyűlés bezárását követő egy hét alatt a belügyminiszter ur ömagyméltóságánál és tőle azokra az indokokra való hivatkozással, amelyek bennünket indítványunk beadására késztettek, határozatunk jóváhagyását nyomatékosan kérje.

2. Határozza el a közgyűlés és határozatára a főkapitány ur nyomban rendelje el, hogy addig is, amíg indítványunk első pontjáról a belügyminiszteri döntés megérkezik, a szedőktől iparigazolványuk bevonassék. A főkapitány ur szigorú ellenőrzéssel gondoskodjék arról, hogy esetleg ennek ellenére dolgozó szedők élelmiszereket a vasuti állomásokra be ne vihessenek.

3. Tiltsa el a közgyűlés a háború egész tartamára a kofákat attól, hogy reggel 9 óra előtt vásárolhassanak.

4. Mint ahogy a közlelmezés javítására további lépéseket is szükségesnek tartunk és mint ahogy erre a célra fölülte üdvösnek és célravezetőnek látszik a Szegeden kisebb kerekben már eddig is kitűnően bevált egy vagy több élelmezési szövetkezet létesítése, határozza el a közgyűlés, hogy a Back-malomtól őrlési jutalék címén kapott 80.000 koronát ilyen szövetkezetben való részvétel útján a lakosság élelmezésének javítására fordítja.

5. Kérje fel a közgyűlés a polgármester urat, hogy tegyen lépéseket a szegedi helyőrség parancsnokságánál annak érdekében, hogy a katonaság és kórházak részére szükséges élelmiszereket — amennyiben ez egyéb, fontos érdekekbe nem ütközik — ne a szegedi nyílt piacokon, hanem árlejítés útján szerezzék be.

6. Indítványunk 2—5. pontjára mondja ki a közgyűlés, hogy azokat felebbezésre való tekintet nélkül nyomban végre kívánja hajtani.

Szalay József: Körülbelül két hónapja, hogy szerte az országban figyelik a piacokat. Így megfigyelték Szegeden is. A tapasztalatok alapján a tanács arra a meggyőződésre jutott, hogy az elfajult piaci állapotokat helyi intézkedésekkel csak mérsékelni, de radikálisan orvosolni nem lehet. Azért, mert egyrészt túlhaladja a hatóság hatáskörét és mert ez a kérdés szervesen összefügg egész közgazdasági életünkkel. A szó szoros értelmében vett javulás csak abban az esetben várható, ha a kormány fog ebben a kérdésben rendelkezni az 1915. évi törvényeik alapján, amely jogot ad a kormánynak országos rendelkezésekre, ha kell, rekvirálásokkal is. Budapesten is éppen most foglalkoznak a piaci kérdéssel és a főváros tanácsa a közgyűléssel egyértelműleg döngeti a kormány ajtaját, hogy a helyi viszonyok figyelmebevételével országosan rendezék ezt az égető fontosságú kérdést. Amint már

előbb is kijelentette, a hatóság tudatában van annak, hogy az enyhítő intézkedéseket kötelessége megtenni és éppen ezért igyekezett a tanács az indítványra olyan határozati javaslatot hozni, amely mellett az enyhítő intézkedéseknek lesz némi fogamatja. Kéri a tanács határozati javaslatának elfogadását, illetve a határozati javaslatban foglaltakra nézve a közgyűlés meghatalmazását.

A tanács határozati javaslata szerint az indítvány első pontját nem lehet elfogadni, mert az élelmiszerek kivitelének tilalmát a belügyminiszter rendeletben feloldotta. Az indítvány második pontjára vonatkozóan az a tanács álláspontja, hogy a szedők igazolvány nélkül vásárolnak, amelyet a rendőrfőkapitány csak konkrét, beigazolt panaszra vonhat el. A harmadik pontra nézve közli a tanács a közgyűléssel, hogy az elővásárlási tilalmat már több ízben igyekeztek behozni, de az sohasem sikerült. A kofák és termelők az ilyen tilalmakat mindig kijátszották. Időnkint és alkalmilag a rendőrfőkapitány — mikor azt szükségesnek látja — ezt a tilalmat el is rendeli és életbe is lépteti. A tanács véleménye szerint a Back-malomtól őrlési jutalék címén kapott 80.000 korona tőkésítendő lenne és csak a kamatait használnák fel az indítványban említett célokra. Egyetért a tanács az indítványozókkal abban, hogy a szegedi helyőrség parancsnokát felkérjék olyan irányban, hogy a katonaság és kórházak részére szükséges élelmiszereket ne a szegedi nyílt piacokon, hanem — amint ez már több esetben meg is történt — árlejítés útján szerezzék be. Közli a tanács a közgyűléssel, hogy a saját hatáskörében igyekezett a drágaság ellen védekezni. Így különösen a zsirt tartja nélkülözhetetlen élelmicikknek. Ennek mérsékléséről már gondoskodott is, amikor a Hus- és Vásárpénztár útján 600 darab sertést kíván vásároltatni. Kéri a közgyűlés jóváhagyását a tanács mindkét pontra nézve. Közli felvilágosítással a főkapitány, hogy a tanácsnak ezzel az intézkedésével és az iparosok szövetkezete által beszerzendő 400 darab sertéssel együtt decemberre, januárra 1000 darab sertés áll készen, ami a sertéshus és zsir árára minden esetre jótékony hatást fog gyakorolni. Javasolja még a tanács, hogy a közgyűlés intézzen feliratot a kormányhoz, hogy a helyi viszonyok figyelembevételével az egész ország területére nézve határozza meg az elsőrangú élelmicikknek, valamint az azok előállításához szükséges áruk maximális árát. Ha az ármáximasok következtében a készleteket eltitkolnák, ugy intézkedjék a kormány arról is, hogy a hatóságok erőhatalommal beszerzhessék a szükséges élelmiszereket.

(Mit mondanak a közgyűlési tagok.)

Dr. *Krausz* József reflektál a tanácsi előterjesztésre. Végtelenül sajnálja, hogy az indítvány, amely gyökeres és radikális intézkedéseket tartalmaz a drágaság ellen, a hatóság részéről ilyen rideg visszautasításra talál. Ebből csak azt látni, hogy a hatóság nem veszi figyelembe, nem veszi észre azokat a borzalmas bajokat, mizériákat, amelyek a piacon uralkodnak. Pontonként reflektál a tanács határozati javaslatára, de előbb megjegyzi, hogy a város hatszáznaál sokkal több sertést is beszerezhetne. Egyetért a tanáccsal abban is, hogy a kérdést országosan kellene rendezni. Amíg azonban ezek az intézkedések megtörténnek, nem lehet várni. Elismeri, hogy minden vidék nem hozhat ilyen radikális intézkedéseket, de a városokban, ahol nagy tömegek élnek és speciál. ahol ilyen bajok vannak, mint a 130.000 lakosú Szegeden, ott várni nem lehet, ott sürgősen és radikálisan kell intézkedni. Mint orvos érintkezik a szegényebb néposztállyal, az iparosokkal. Borzalmas állapotok uralkodnak itt. Egy asszony — a férje hadbavonult, — csecsemőt vitt hozzá sulyos gyomor és bélhuruttal. Megállapította, hogy az asszony zsemelével táplálta a csecsemőjét. Mikor kérdezte, hogy miért, az asszony sirva mondta el, hogy a teje elapadt, mert a hadisegélyből kenyérral sem tud jóllakni. Hogy a gyermekhalandó-